

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

PAS OP! DE GLAZEN BERG IS GLAD!

Toneelstuk voor tieners in twee bedrijven

door

LIVA WILLEMS

Toneelfonds J. JANSSENS * Antwerpen

1985

(N° 1066)

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste ZEVEN tekstbrochures bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan: S.A.B.A.M.

Aarlenstraat 75-77

1040 Brussel

Men mag geen gebruik maken van gekregen of gehuurde boekjes.

© 1982 Toneelfonds J. Janssens

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt op enigerlei wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form, by any means, including mechanical, electronic, photocopying, recording, or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

Begin :

Geïmproviseerde tekst van Wagram bij vastgeketende vrouwen :

Jongelui, kom kijken, kom kijken, Kom kijken naar deze toneelvoorstelling over rolpatronen. Volgen, volgen, volgen, volgen maar !

Kom kijken naar deze toneelvoorstelling.

En met wat beginnen we ?

Met twee vrouwen vastgeketend aan hun rol ! Hun rol van vrouw te zijn ! Ja, ja, ze zitten stevig vast. Heel stevig zelfs.

En nu vraag ik enkele jongelui uit de zaal om deze vrouwen uit hun rol te verlossen. Zou dat kunnen ? Komen er liefhebbers opdagen ? Wie kan er de vrouwen uit hun rol losmaken ? Wie helpt ? enz... (Ivo best niet van vrouwtjes spreken, dat is denigrerend ; nota van Liva).

(Als jongelui op scene zijn slaakt Ivo enkele gepaste aanmoedigingskreten)

(Als jongelui de vrouwen hebben losgemaakt) Ha, ha, en hiermee denken jullie nu dat het in orde is. Dat hiermee de vrouw definitief uit haar rol is losgemaakt ! Dat alles in kannen en kruiken is...

Nee, zo makkelijk gaat dat niet (leidt jongelui met dankbare gebaren weer de zaal in)

Nee, dit toneelstuk zal het bewijzen. (Een van de vrouwen wil Wagram ketenen)

Wat ? Zitten wij, de mannen, ook in een rol ? (maakt zich los) Nee.... of toch ?....

Nou we zien wel !

De vrouwen : Ja, we zien wel.

Stil nou (tot zaal) Hier komt : Pas op, de glazen berg is glad.

PERSONAGES.

Rosamude , de sprookjesprinses
 Traditia , de moeder
 Wagram , de vader
 Hagedexa , de mentor van Rozamunde
 Kurlinde , vriendin van Rozamunde
 Siegfried , een jonge ridder
 Gotfried , een jonge ridder

Vorm.

Korte sketches, die aan elkaar worden gelijmd
 door a) diamontage

b) Micro-stem

(aangeduid met M. en M S micro-speciaal voor
 speciaal effect)

c) andere effecten.

a) b) c) - zijn steeds revelerend voor wat de tijdsgeest
 betreft, tijdens het verloop van het stuk : bv. sketch
 over Middeleeuwen, (uitspraken van kerkvaders als publi-
 spot)

- huwelijk van Rozalinde in 1975
 (voorgelezen deel van notarisakte)

Doel :

Diskussiestof en controversen leveren om over rolpatronen-
 verdeling in de maatschappij na te praten.

Hierdoor zowel geschikt voor jongens als voor meisjes
 (basis Middelbaar) én door zijn thema (dat jongens en
 meisjes aangaat) én door de uitwerking (visueel zeer af-
 wisselend door de korte sketches)

Het stuk eindigt trouwens zonder oplossing.

Voor de stereotiepen van man en vrouw - ook al worden
 ze steeds langs alle kanten doorbroken - zijn er geen
 in het huidige maatschappijbestel.

Wel voert de klimax niet naar het punt dat definitief
 achter elke bespreking kan gezet worden, maar naar een

dubbelpunt dat invulruimte opent voor de stelling(en)
van het jeugdig publiek.

Bij het opkomen de rekwisieten in tradionele
"kampen" verdelen. MAN - VROUW.
het stereotiepe oordeel van de zaal volgen.

M = Microfoon

M S = Microfoon - speciaal.

- M) geluid van vrouwenstemmen : - reciteren in klooster
- stukje : Dalida
- stukje : Mevr. De Backer
- stukje : Koningin van de
vogelmarkt.
- meisjeszangkoor
- eindigen met stem van Terry
die sprookje vertelt.
- M) Ook dit wordt een sprookje. Het sprookje
van Rozamunde. Even voorstellen.
(die met lippen reclame)
- M) Dit zijn de lippen van Rozamunde. O, zo fluweel-
zacht.... als aardbeien....als kersen uit kersen-
wonderland....daarbij dan nog een perzikhuisje.
(die met ogen - mascarareklame)
- M) (falsetstem zingt : twee ogen zo blauw)
(dia met reclame voor handcrème)
- M) Dit zijn haar handjes. Handen om te dienen, te
koesteren, om het goede te verspreiden. Typisch
vrouwelijke handen. En zoals het spreekwoord zegt :
Een vrouwenhand en een paardetand mogen nooit stilstaan.
(dia bibbert)
(dia met vrouwevoeten)
- M) En dit zijn de voetjes van Rozamunde.

sierlijke voetjes die niet gewoon zijn om ver te gaan, maar dat hoeft ook niet. Want Rozamunde is een sprookjesprinses en een sprookjesprinses gaat nooit erg ver.

(die met ingebonden Chinese klompvoeten)

Nooit. Sprookjesprinsessen blijven wachten in het grote kasteel, tot de prins komt.

Soms zijn prinsessen varkenshoedsters maar dan wachten ze ook wel, alweer totdat de prins komt.

Sprookjesprinsessen hebben nog véél meer, zo ook Rozamunde :

(dia met sigaret)

Bittere kruiden die aangename dampen opleveren.

(dia met sterke drank)

Liefdesdrankjes gebrouwen door een heks

(dia met veiligheidsgordel)

Een kuisheidsgordel voor het veilig verkeer in het sprookjesslot.

Allemaal erg nodig voor een sprookjesprinses.

(vlugge dia-flitsen van bloot of bikinimeisje met overdrukken als : Foei ! Bah ! Mag niet ! Censuur ! e.d.)

Stop ! Deze attributen komen niet te pas voor een sprookjesprinses. Ze worden pas véél later in de geschiedenis in de strijd geworpen.

We houden het nou even netjes, ja ? Kan dat ?

M) (andere stem) Akkoord, Rosamunde heeft dus geen lichaam ?

M) - Nee.

- Maar dit heeft Rozamunde wel.

- Oja, en wat is dat dan ?

(grijze dia)

- Dit is de wilskracht van een doorsnee sprookjesprinses.

(grijze dia- andere -)

- En dit is haar talent

(nog andere egaalgrijze dia)

- En dit is haar verstand.
- Is dat alles ? Heeft ze niets meer. Dat is onmogelijk.
- Toch, toch. Meer heeft een vrouw werkelijk niet.
Alle grote geesten zijn het daarover eens : de
heilige Augustinus, Freud, Schoppenhauer, en...
onze eigen Clem Schouwenaers.
- Maar dat kan niet. (roept) Rosamunde ! Rosamunde !

(Rosamunde borduurt in de torenkamer. Kurlinde eveneens)

Rosamunde : Hier ben ik. Hier ben ik.

(Kurlinde werpt afkeurende klikken op Rosamunde.)

Rosamunde : Hier ben ik ! Ik ben Rosamunde. Ik ben het
beu hier opgesloten te zitten in dit muf kasteel. En maar
spinnen en borduren en maar wachten tot....-snelt naar
raampje)

M. : Als je 't mij vraagt, dit begint al lelijk uit de
hand te lopen.

KURLINDE : (bezorgd tot M.) Ssjjt....Zwijg, wil je ?
Het stuk is begonnen.

M. : Vrouwen.... Zelfs in een sprookje willen ze het
laatste woord hebben.

ROSAMUNDE : (kijkt door raam) O ! Daar ! Ze komen terug !
Ze zijn daar ! Kurlinde ! Ze zijn daar !

KURLINDE : (werkt voort) Ja, en ?

ROSAMUNDE : (enthousiast) Ze hebben hem te pakken gekregen.

KURLINDE : O ja ?... Wie dan ?

ROSAMUNDE / De draak !

KURLINDE : Weer weken aan een stuk drakenvlees moeten
toebereiden en opdienen. Dragon à la crème, drake-
bout met jagerssaus, drakecotelet met veenbessen... met
rode kool... met appelmoes.

Buiten wat er nog in de diepvries zal gaan.

En morgen hun met bloed bevlekte maliënkolders nog gaan
wassen ook.

(Dia : met reclame uit tijdschrift het beruchte "De pret
is voor papa en de vuile jurkjes voor mama)

ROSAMUNDE : Maar zegt de jacht op de draak jou dan niets ?

KURLINDE : Niets ik ben geen ridder.

GOTFRIED : (tot Kurlinde, als akteur)

Vooruit, maak een knap ridderkoppie.

SIEGFRIED : (tot Gotfried)

Wij hoeven niet knap te zijn. Ridder zijn is voldoende.

KURLINDE : (tot Gotfried en Siegfried als actrice)

Hoor hem.

(Gotfried en Siegfried op, als ridder, op hun stokpaardje met de zeven afgehakte drakekoppen aan een touw achter zich aan)

KURLINDE : Ah...bah...

ROSAMUNDE : Hoera ! Alweer een draak verslagen ! De zevende dit jaar !

SIEGFRIED : (gooit zwaard neer)

Ik heb dorst.

(Kurlinde haast zich hem te drinken te geven)

GOTFRIED : Ik ook. (drinkt eveneens)

Wat een job wij toch hebben

SIEGFRIED : Ja, wat een vreselijke job. Gezondheid !

(Kurlinde haast zich hen weer te bedienen. Rosamunde heeft alleen aandacht voor drakekoppen)

GOTFRIED : Laat dat. Dat is niets voor aanbeden jonkvrouwen.

SIEGFRIED : Maat jongen, laat ze er toch even aankomen.

Hij is toch dood.

ROSAMUNDE : Aankomen ? Meedoen !

(neemt zwaard, slaat denkbeeldige draak door)

(Siegfried en Gotfried drinken en lachen)

KURLINDE : Zoiets zeg je niet als zij het kunnen horen.

ROSAMUNDE : Ha, ha, je hebt er dus ook zin in ?

KURLINDE : (onwillig)

Nee. En zelfs als het zo was zou ik het toch niet toegeven.

ROSAMUNDE : Heu ?

KURLINDE : Het past niet voor een jonkvrouw.

ROSAMUNDE : Wie zegt dat ?

KURLINDE : Iedereen. Zij, ze lachen en ridder Wagram, jouw vader heeft het ten strengste verboden. Op jacht gaan is een mannenzaak. Dat zeggen al onze leermeesters.

ROSAMUNDE : "Meesters" inderdaad.

KURLINDE : Hagedexa natuurlijk, niet die zal wel wat anders zeggen. Ja, Hagedexa zal wel beweren dat het geen rol speelt of je een ridder of een jonkvrouw bent.

(Gotfried en Siegfried lachen nog luider)

GOTFRIED.: (hikkend net of hij aan toog staat)

Ik...ik zie ze het al doen. Ze zal struikelen over haar lange rokken. En haar maliënkolder, (wijst boezemronding) hij zal openbarsten !

ROSAMUNDE : Ik kan ook hozen aantrekken. En een maliënkolder kan "zo" gemaakt worden.

KURLINDE : Zwijg, Rosamunde. Alle jonge ridders zullen de spot met je drijven.

ROSAMUNDE : (spottend)

Bederf ik mijn kansen ?

SIEGFRIED : Wie wil er nu een manwif. Op jacht gaan. Vechten. Je weet niet wat je zegt. Gelukkig maar.

KURLINDE : (vlug)

Nee, dat weet ze niet. Ze weet niet dat het beter is om gezellig in de burcht te blij....

ROSAMUNDE : Om aanbeden te worden. Van ver. Liefdeliedjes horen zingen. Van ver. Luisteren, zitten, afwachten.

Ik wil mee !

GOTFRIED : (pareert Siegfried in een schijnsteekspel)

Kan je dit ? En dat ?

SIEGFRIED : En dit ?

ROSAMUNDE : Ik heb dat nooit geleerd.

(parodie op duel en steekspel waarbij Gotfried en Siegfried aan Rosamunde vragen : Kan jij dat ?)

KURLINDE : (tijdens parodie, als aktrice)

Muziek ! Iets pittig. Jammer dat er geen luster is om aan te zwieren. De schermmeester heeft gezegd dat je het breed over de scene moet uitsmeren.

(of spreiden. Gotfried en Siegfried laten zich hijgend neervallen.)

SIEGFRIED : Dat is de praktijk.

ROSAMUNDE : Nooit kans voor gekregen.

SIEGFRIED : Dat kind wordt fanatiek.

GOTFRIED : Mannen zijn sterker, ja kan dit zwaard niet optillen ?

ROSAMUNDE : Die nieuwe lichtgewichtzwaarden wel. En die steken evengoed tegenwoordig.

Op dit komt het aan. (wijst verstand)

En dat heb ik evengoed. Spierkracht wordt waardeloos.

GOTFRIED : En mannen zijn ook moediger. Meisjes gaan lopen van een muis.

KURLINDE : (vlug)

ja, ja, ik. Ik ben enorm bang van een muis. Enormmm

GOTFRIED en SIEGFRIED : Bravo ! Goed zo !

ROSAMUNDE : Ik niet. Niet van een muis en niet van een draak.

(bulderend gelach van Siegfried en Gotfried.)

(draak verschijnt met lichteffecten. Rosamunde oefent in het bevechten ervan. Draak herhaalt sleutelzinnen.)

Wat een job wij toch hebben

Mannen zijn ook moediger

Dat is de praktijk

En mannen zijn sterker

Zoiets zeg je niet

Ik ben enorm bang van een muis

(luid gelach)

(Wagram beent heen en weer)

WAGRAM : Mijn dochter. Waar zit ze ? (roept)

Rosamunde ! Rosamunde ! (Hagedexa op)

WAGRAM : RosamundeHagedexa jij bent haar leermeesteres. Waar is ze ?

HAGEDEXA : Ze is een mens, heer. Ze is geen voorwerp dat je op een plaats neerzet tot het opgepakt wordt en weer anders neergezet. Rosamunde kiest zelf waar ze heengaat.

WAGRAM : Met andere woorden, je weet het ook niet.

HAGEDEXA : Nee, heer.

WAGRAM : Ze is niet in de torenkamer.

HAGEDEXA : Die is haar te eng, heer.

WAGRAM : Ach zo, te eng ? De torenkamer is haar te eng. Al eeuwenlang zitten de sprookjesprinsessen in torenkamers te...affijn, zich met typische vrouwendingen bezig te houden.

Nog nooit heeft er één prinses geprotesteerd. Nog nooit.

HAGEDEXA : Het schijnt zo, heer. Maar vanwaar dat eigenaardige gebruik komt.

WAGRAM : Het verheugt je te zien hoe mijn dochter erop uittrekt. Op het meest wilde paard dat er in mijn stallen staat. Een meisje. Hu ! En mijn wapenknecht kreeg verbod haar een zwaard te geven.

HAGEDEXA : Dat maakt het dus al - van in 't begin - dubbel moeilijk voor haar.

WAGRAM : Zie je wel !

Jij moedigt haar aan.

HAGEDEXA : (kijkt door raam)

Daat komt ze, heer.

WAGRAM : Van onder tot boven bespat met modder.

O, Hagedexa, jij hebt geluk dat je haar voedstermoeder bent.

HAGEDEXA : En de uwe ook, heer.

(mompelend) Maar daar ben ik minder in mijn opvoeding geslaagd.

WAGRAM : Rosamunde... Rosamunde...

(Rosamunde op, enthousiast, zwaard primitief met een knot wol opgebonden)

ROSAMUNDE : Het was heerlijk. Ik heb een beer ontmoet, o nee, ik hoefde hem niet te doden. Hij viel me niet eens aan.

WAGRAM : Geen wonder, als ik een beer was bleef ik ook uit je buurt. Manwijf.

ROSAMUNDE : Dat dier heeft niet eens gemerkt of ik een man of een vrouw was.

WAGRAM : (spottend)

En dus was het een erg verstandige beer.

ROSAMUNDE : Hij maakte geen verschil. De mensen wel. Die sturen me naar de torenkamer.

WAGRAM : Waar het veilig is, want vrouwen zijn zwakke wezens.

ROSAMUNDE : O ja ?

HAGEDEXA : O ja ?

WAGRAM : Echte vrouwen en meisjes bedoel ik. Jij brengt oneer in dit sprookje.

ROSAMUNDE : En jij eer en roem en macht. De grote ridder Wagram. Boing !

WAGRAM : Ja, haast alle tornooien heb ik gewonnen. Voor jou is dat net een schande.

ROSAMUNDE : En voor jou is dat een "moet". Jij moet winnen. Ridders moeten altijd winnen. Dat hoort zo.

HAGEDEXA : Ook een eigenaardig t gebruik.

WAGRAM : Nu is het genoeg ! Op !

Ga borduren !

ROSAMUNDE : Nee !

WAGRAM : (aarzelend)

Spinnen dan.

ROSAMUNDE : Nee.

WAGRAM : Ga dan een andere soort vrouwelijke handwerken beoefenen.

ROSAMUNDE : Vrouwelijke handwerken.....

WAGRAM : Dat is een term die de eeuwen zal overleven.

Hij zal in alle scholen worden gebruikt. Ook in gemengde scholen. Tot in de rhetorika !

Vrouwelijke handwerken.

HAGEDEXA : (venijnig)

Er zullen aparte inspektrices voor zijn.

ROSAMUNDE : O ! Inspektrice vrouwelijke handwerken.

(speelt dat ze in een klas inkomt en de handwerken inspekteert)

O, wat prachtig, Hier "bravo ! Een geborduurd telefoonboekje !

O, en jij een handgeknoopt schellekoord. En hier, magnifiek,

een hoes voor een eierloper ! En wat doen de jongens onder-

tussen mevrouw de lerares ?

HAGEDEXA : Die houden zich zowat een beetje, een tikkeltje bezig. Die hebben studie of wiskunde.

Zo krijgen ze jaren achter elkaar wat extra wiskundelesjes Dat is wel te merken, hoor, op 't einde van de opleiding. Dan merk je plots dat meisjes niet zo begaafd zijn in wiskunde. Wat achtergebleven.

WAGRAM : Onzin ! Mannen kunnen uit zichzelf beter rekenen. Cijfers ! Dat hoort bij mannen. Net zoals een goede wapenuitrusting bij een ridder !

(boos af, even terug, roept)

En vanaf nu sta je onder bewaking ! Van mijn beste schildknapen. Mijn beste.... affijn, toch zeker mijn trouwste.

ROSAMUNDE : Je trouwste... dan is Hugo er niet bij.

En met hem als bewaker was ik wel blij geweest....

de nachten zijn koud in de torenkamer.

WAGRAM : Dat ook nog ! Wil ze ook nog haar maagdelijkheid over de balk gooien. Jij zult maagd blijven, begrepen ?

ROSAMUNDE : Goed. Een maagdelijk manwijf dan.

(Hagedexa proest - Wagram woedend af)

M. (of dia)

Aan de maagdelijkheid wordt overdreven belang gehecht door die volkeren, die hun vrouwen als hun veestapel beschouwen. (plus andere aforismen over maagdelijkheid)

(Kurlinde borduurt, Rosamunde speelt spelletjes met wol en borduurlap : als mobile, als spook dat beul doet, als opgerolde koker waar ze door kijkt, enz..)

(Traditia op, zichtbaar lijdend aan vele kwalen, goedkeurend bij Kurlinde, hoofdschuddend en teleurgesteld bij het naaidoosje van Rosamunde)

TRADITIA : Rosamundje... Rosamundje...

ROSAMUNDE : (kijkt door koker)

Ha ! Ik zie ons ma !

TRADITIA : Wat moet er van jou toch geworden ? Jij kan niet eens snit en naad.

KURLINDE : Ze zal heel haar leven naar de Seeënaa (C-A) moeten gaan.

ROSAMUNDE : Dat kan ik wel, naaien. Kijk maar.
(naait een steekje)

TRADITIA : Hoe netjes.

KURLINDE : (komt kijken)

En zo mooi aan de achterkant.

TRADITIA : Keurig, helemaal zoals het hoort. Je kan het. Je kan naaien, je kan borduren.

KURLINDE : Ze is een van ons.

ROSAMUNDE : Een steekje maakt nog geen borduurwerk. Borduren is heel veel steekjes. En dat vertik ik.

TRADITIA : Een jonkvrouw moet dat kunnen.

ROSAMUNDE : Het is een sleur. Je pikt er je vingers een ongeluk mee.

TRADITIA : Maar wat zullen de andere slotvrouwen zeggen. Mijn dochter.

KURLINDE : Ja, wat zullen de mensen zeggen ?

ROSAMUNDE : Zeg, dat je dochter wijzer is.
(dia met affiche : Marie wordt wijzer)

TRADITIA : Rosamundje, en je toekomst ? Denk aan al die lieve leuke steekjes die je in je leven nog kan geven.

ROSAMUNDE : Beuhh...

TRADITIA : Wat zullen de mensen zeggen. O, wat zullen de mensen zeggen ?

(af)

M. : Ze heeft gelijk.

ROSAMUNDE : (tot luidspreker)

Dat moest jij beter weten. Jij bent modern, jij.

M. : Wat zullen de mensen ervan zeggen ? Op deze zin zijn minstens tien wereldrevoluties blijven steken. Wat zullen de mensen ervan zeggen.

ROSAMUNDE : Zwijg !

M. : Wat zullen de mensen ervan zeggen ?

ROSAMUNDE : (springt op naar micro)

Zwijg, zwijg, jij.

M.S. : (klinische stem)

M.S. : (klinische stem)

De adrenaline in het bloed stijgt.

De hartslag gaat van 80 slagen naar 120 slagen per minuut, het bloed stijgt naar het hoofd. Deze toestand noemt men bij mannen : gerechtvaardigde woede en bij vrouwen : histerie.

ROSAMUNDE : Zwijg !

(Kurlinde vlucht af)

M.S. : (weergave kloppen van hart met verhoogde hartslag, zeer luis opgevoerd)

ROSAMUNDE : Ik wil hier uit !

(Hagedexa op)

HAGEDEXA : (kalm)

Rosamunde.

ROSAMUNDE : Ik wil hier weg. Dit houd ik niet langer uit.

Ik wil buiten zoals Siegfried en Gotfried.

Ik wil doen wat zij vandaag doen. Wat doen ze ?

HAGEDEXA : Ik zal de techniek ter hulp roepen, kindje.

Dat is makkelijker. (neemt Rosamunde mee naar raam)

M.S. : (reporterstem)

En vandaag, beste sportliefhebbers, beklimmen Siegfried en Gotfried alweer de glazen berg. U weet wel, de glazen berg uit de sprookjes waarachter ze steeds iets bijzonders ontdekken. Hoe zullen onze knappe bergbeklimmers het er vandaag afbrengen ?

Ze hebben hem reeds voor drievierde genomen en...

ze zitten in een goede tijd. Kijk, trede voor trede kappen de moedige jongelui uit in het spiegelgladde oppervlak.

Langzaam, maar zeker gaan ze naar de top. En vandaag is het weer zeer zeker....(uitfaden)

ROSAMUNDE : Ik wil mee.

-(neemt dotten wol)

HAGEDEXA : Pas op ! De glazen berg is glad !

ROSAMUNDE : (doet wol aan voeten)

Zo zal ik niet uitglijden. Het is oneerlijk, zij wel en ik niet.

HAGEDEXA : Zij spelen ook hun rol Siegfried bijvoorbeeld die heeft er helemaal geen zin in.